

การจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเชิงชุมชน

นำเสนอเมื่อ : 4 ก.ย. 2552

การจัดการเรียนแบบเชิงชุมชน เป็นการจัดโรงเรียนให้เป็นสถานที่ที่นักเรียนเข้าไปเรียนมากที่สุดและมีความสุข ในชุมชน และเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีความรู้ดีกว่าเข้าไปเรียนและเรียนอย่างมีความสุข เนื่องจากโรงเรียนมีจุดเน้นที่คำนึงถึงศักยภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัว พร้อมทั้งจะพัฒนา และคำนึงถึงงานบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีพลังที่จะจุดประกายให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้สำเร็จได้คือเมื่อทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมมือกันและทำงานร่วมกัน โดยประยุกต์แนวคิดการจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชนเข้ามาใช้โรงเรียน

แนวคิดการจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชน

การจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชนเน้นหลักการพื้นฐาน

ทุกคนมีความสามารถ มีคุณค่า และมีควมรับผิดชอบ ทุกคนควรมีส่วนในการปฏิบัติต่อเขาเช่นนี้ และควรช่วยให้เขาประพฤติเช่นนี้ ผู้บริหาร ครู และทุกคนในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจะพยายามหาวิธีการที่ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความจำเป็นของการเรียนรู้อยู่ของเขา และหาวิธีการที่หลากหลายสำหรับช่วยให้เด็กเรียนประสบความสำเร็จในโรงเรียน

การจัดการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เป็นการร่วมมือกัน และร่วมคิดร่วมทำ ครูและนักเรียนจะดำเนินกิจกรรมร่วมกันบุคลากรทุกคนในโรงเรียนทำงานร่วมกัน

กระบวนการที่มีความสำคัญเท่ากับผลผลิตต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

คนทุกคนมีศักยภาพที่มีคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในตัว และใช้ศักยภาพของตัวเองเพียงส่วนเล็กน้อยซึ่งศักยภาพทั้งหมดที่มีอยู่ในตัวเอง การจัดหลักสูตร นโยบาย โปรแกรม และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสามารถช่วยให้นักเรียนค้นพบศักยภาพของตัวเองและเชิงชุมชนไปปรากฏออกมาได้เต็มที่

ศักยภาพของคนทุกคนสามารถดึงออกมาได้ดีที่สุด โดยบุคคล มีจุดหมายและเจตนาเชิงชุมชน มีการออกแบบจัดสถานที่ นโยบาย โปรแกรม และกระบวนการ อย่างเจาะจงเชิงชุมชนให้เกิดการพัฒนา (อองใน นิรมล ศตฤดี, 2549 : 141-142) ออกประกอบ 5 ด้าน หรือ ของการจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชน คือ บุคคล สถานที่ นโยบาย โปรแกรม และกระบวนการต้องได้รับการพัฒนา ดังนี้ การยอมรับนับถือ

บุคคล ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีเจตคติและแสดงพฤติกรรมที่อารและเอาใจใส่กัน ให้การยอมรับนับถือกัน มีความเชื่อถือและไว้วางใจกัน มองกันในแง่ดี และมีจุดหมายและเจตนา ในการกระทำทุกอย่าง

สถานที่ ได้แก่ อาคารและสภาพแวดล้อมทั้งหมดของสถานศึกษา ได้รับการดูแลไม่มีความสะอาด สวยงาม เห็นแล้วน่าพึงพอใจ ผู้ใช้สถานที่หรือผู้อยู่อาศัยทุกคน

นโยบาย ได้แก่ กฎระเบียบ ข้อตกลง กระบวนการปฏิบัติงานสำหรับบุคคลและโรงเรียนทำหน้าที่อย่างเป็นระเบียบ เน้นบุคคลเป็นศูนย์กลาง ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์และคำนึงถึงความสามารถคุณค่าและความรับผิดชอบของทุกคน

โปรแกรม ได้แก่ หลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ครอบคลุมความต้องการของมนุษย์อย่างกว้างขวาง เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมและจัดการอย่างสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

- 1.
- 2.

กระบวนการ ได้แก่ วิธีการปฏิบัติที่จะทำให้นักเรียน สถานที่ นโยบายและโปรแกรม ทำหน้าที่ไปโดยส่งเสริมจิตวิญญาณ การร่วมมือกัน ความพยายามร่วมคิด ร่วมทำ ลุกมการทางประชาธิปไตย และจริยธรรม เสริมสร้างวิธีการสำรชีวิตตามความสนใจ ความสามารถ โอกาสที่จะกำหนดของแต่ละบุคคล การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และกิจกรรมส่งเสริมมนุษยธรรม ในการจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชน เจตคติและพฤติกรรมของบุคคลจะพัฒนาในขอบเขตของข้อตกลง 5 ประการ ตามที่โคกลาวไวแล้วในองค์ประกอบตามบุคคล คือ

- 1. ความอารและเอาใจใส่ดูแล เป็นการช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงจุดหมายส่วนตัวเข้ากับเป้าหมายปลายทางที่มีคุณค่าของสังคม ช่วยให้แต่ละคนมีความพอใจและประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งที่มีคุณค่า โดยการนำปูลู่ที่เป็นไปได้ในด้านบวก
- 2. การยอมรับนับถือ ว่าทุกคนมีความสามารถ มีคุณค่า และมีควมรับผิดชอบ และปฏิบัติต่อเขาเช่นนี้ ก่อให้เกิดการมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีความร่วมมือกันอย่างเท่าเทียมและเฉลี่ยอำนาจกันโดยคาดหวังผลลัพธ์ในด้านบวก
- 3. การให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ เป็นการแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถ ความมีคุณค่า และมีควมรับผิดชอบของทุกคน และปฏิบัติต่อเขาเช่นนี้ มีการพึ่งพาคัดกันและร่วมมือกันบนพื้นฐานของปฏิสัมพันธ์ที่มีความเชื่อถือและไว้วางใจกัน
- 4. การมองในแง่ดี คือ การมีความเชื่อเป็นพื้นฐานว่าทุกคนมีศักยภาพหลายด้านที่ยังไม่ได้ใช้ออกมาใช้ และสามารถพัฒนาได้ ทุกคนมีความตั้งใจในตัวเองและต้องนำออกมาใช้เมื่อทำดีก็พยายามแก้ไขเองรวมทั้งชื่นชมพัฒนาการและความก้าวหน้าของทุกคน
- 5. **จิตวิญญาณของเจตนา** เป็นการกระทำอย่างตั้งใจที่จะให้ศักยภาพของทุกคนปรากฏเป็นจริงได้อย่างคงเส้นคงวา โดยจัดการสถานที่ นโยบาย โปรแกรม และกระบวนการที่ออกแบบเฉพาะเพื่อพัฒนาการเชิงชุมชนโดยบุคคลที่เชิงชุมชนตัวเองและผู้หนึ่งทางความคิดและค่านิยม

การจัดการเรียนโดยการทำแนวคิดของการจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชนมาประยุกต์ใช้นั้น ทำให้โรงเรียนที่จัดมีลักษณะดังนี้

- 1. **การยอมรับนับถือลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล** : หลักสูตร นโยบาย โปรแกรม การพิจารณาเรื่องต่างๆ และกฎระเบียบผลตั้งอยู่บนพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ในการให้คะแนนและให้นักเรียนมีส่วนร่วม ถ้าได้คะแนนต่ำนักเรียนจะได้รับคำอธิบายอย่างจริงจัง นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนให้ทดสอบตัวเอง ตัดสินผลงานและความก้าวหน้าของตัวเอง นักเรียนมองความคิดพลาดเป็นแหล่งข้อมูลมากกว่าจะเป็นสิ่งบ่งชี้ของความล้มเหลว นักเรียนทุกคนจะได้รับการสนับสนุนให้มีความมั่นใจว่า ตัวเองมีความสามารถที่จะเรียนรู้ เชื่อถือความรู้ของตัวเอง และชื่นชมลักษณะเฉพาะของตัวเอง
- 2. **จิตวิญญาณของการร่วมมือกัน** : ทุกคนในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการร่วมมือกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทุกคนมีส่วนในการบริหารโรงเรียน การแข่งขันกันมีน้อยที่สุด นักเรียนไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้รับการช่วยเหลือพิเศษความช่วยเหลือและเอาใจใส่ตลอดจนการยอมรับนับถือการสรรเสริญให้เพื่อช่วยเพื่อนจะได้มีการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนทั้งหมดอยู่บนพื้นฐานของการร่วมมือกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 3. **ความรู้สึกรับผิดชอบ** : บรรยายคานโรงเรียนมีความอบอุ่นและผูกพันกัน ครูและนักเรียนคิดถึงโรงเรียนของเรา งานของเรา และพวกเขาทุกคนอยู่ร่วมกัน ให้นักเรียนอยู่ร่วมกันมากที่สุด กระตุ้นความรู้สึกภาคภูมิใจต่อโรงเรียน ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน อาหารและเอาใจใส่โรงเรียนจัดการบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเมตตาจากครูในโรงเรียนมีต่อเขา
- 4. **สภาพแวดล้อมที่นรรื่นรอย** : ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมทั่วไปได้รับการเอาใจใส่อย่างดี คุุณบุคลากรทุกฝ่ายและนักเรียนแบ่งควมรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างสรรค์และรักษาสีและบุคลิกลักษณะของร่างกายที่สวยงามและน่าอยู่ น่าเรียน ไม่ว่าจะโรงเรียนเก่าแก่ไหนทุกคนจะช่วยกันทำให้เป็นที่ประทับใจมากที่สุด ห้องเรียนทุกห้องมีแสงสว่างพอ ระบบเสียงและอุณหภูมิในระดับพอใจ การออกแบบแสดงในห้อง บริเวณหน้าต่าง ที่วาง การจัดเฟอร์นิเจอร์ และการใช้สี จะทำในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดความสนใจและสร้างความอบอุ่น สะดวกสบาย
- 5. **การคาดหวังผลในทางบวก** : นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้มีความตั้งใจในตัวเองในทางบวก และรับรู้ว่าคนเราทุกคนมีศักยภาพที่ตัวเองจะเรียนรู้ได้ การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนยินยอมที่จะเรียนรู้และมีส่วนร่วม ไม่ใช่เรียนเพราะครูสอนให้ นักเรียนจึงต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะเรียนอะไร ไรเรียนแต่ไหน ไชเวลาเรียนเท่าใด และประเมินผลความก้าวหน้าของตัวเองอย่างไร ครูจะช่วยกระตุ้นนักเรียนแต่ละคนโดยการสื่อสารความคาดหวังหรือผลผลิตตามเกณฑ์นักเรียน
- 6. **ความสัมพันธ์กับสังคมชุมชน** : สมาชิกในโรงเรียนได้รับการกระตุ้นให้มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน นักเรียนรุ่นพี่ทำงานร่วมกับนักเรียนรุ่นน้อง บุคลากรในโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญ ค่านึกศาวช่วยเป็นผู้อยู่เบื้องหลังประกอบให้ประบาทนั้นๆ ให้นักเรียนสมาชิกในชุมชนเข้ามาช่วยและร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองอาสาสมัครร่วมทำใหโรงเรียนประสบความสำเร็จ นักเรียนออกมาร่วมกิจกรรมของชุมชน ความสัมพันธ์เหล่านี้ อาจดำเนินการทางไกลออกไปสู่สังคมระดับประเทศและโลก โดยโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนประยุกต์การเรียนรูจากในโรงเรียนไปปฏิบัติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคมระดับประเทศ และระดับโลกด้วย

สรุป

การสร้างสรรค์บรรยากาศเชิงชุมชนในโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนานักเรียน นักเรียนจะได้รับการศึกษาที่เรียน ได้รับการศึกษาที่รู้จักตัวเองมีคุณค่า ทำให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจและรู้จักว่าได้รับการยอมรับนับถือ และได้รับการสนับสนุน ส่งผลให้นักเรียนยอมรับว่าตัวเองมีคุณค่าและได้รับการยอมรับนับถือและสนับสนุนผู้อื่นด้วย ออกประกอบตามบุคคล สถานที่ นโยบาย โปรแกรม และกระบวนการของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมที่เชิงชุมชนให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตัวเองอย่างต่อเนื่อง และเชิงชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันที่โรงเรียนสร้างบรรยากาศแบบเปิดเม ไว้วางใจกันยอมรับนับถือกัน อาหารและเอาใจใส่กัน มองกันในแง่ดี และมีจุดหมายและเจตนาเดียวกัน จะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ให้ความสำคัญต่อตนเองและความดีที่แตกต่างกันได้โดยปราศจากความแตกแยกในการทำงานและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในโรงเรียน

โดย : รศ.ดร.นิรมล ศตฤดี

ที่มาข้อมูล : วารสารวิชาการ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2550

ที่มาเว็บ : <https://www.myfirstbrain.com>